

Petra Maria Schmittová · Christian Dreller

Proč jsou banány zahnuté?

Pohádky pro zvědavé děti

Proč jsou banány zahnuté?

Pohádky pro zvědavé děti

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

Petra Maria Schmittová a Christian Dreller

Proč jsou banány zahnuté? – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Petra Maria Schmittová · Christian Dreller

Proč jsou banány zahnuté?

Pohádky pro zvědavé děti

Petra Maria Schmittová se narodila v roce 1959 v Alsdorfu poblíž Cách a studovala v Kolíně nad Rýnem sociální pedagogiku. Inspirována svými třemi ratoletmi začala psát příběhy pro děti. Mezitím se z ní stala úspěšná autorka. Píše nejen knihy, ale i příběhy pro rozhlas a televizi.

Christian Dreller se narodil v roce 1963 v Neumünsteru, studoval slavistiku a historii a pracoval v nakladatelství dětské a komiksové literatury. Od roku 2005 působí mimo jiné jako překladatel, spisovatel a editor.

Heike Vogelová se narodila roku 1971. Studovala na Vysoké škole designu v Hamburku a od roku 1999 pracuje jako ilustrátorka pro různá nakladatelství. Heike Vogelová žije se svou rodinou v Hamburku.

*Za odborné poradenství děkujeme Bärbel Oftringové, Ralfu Schubertovi,
Grit Heiderové a Martině Bockelmannové.*

Petra Maria Schmittová a Christian Dreller
Proč jsou banány zahnuté?

Poprvé vydalo v roce 2013 v Německu nakladatelství ellermann im Dressler Verlag, Hamburg 2013.
© ellermann im Dressler, Hamburg 2010
ISBN 978-3-7707-4014-7
All rights reserved. Published by agreement with Dressler Verlag GmbH, Hamburg, Germany

Z německého originálu *Warum ist die Banane krumm?* přeložila Dagmar Steidlová.
Jazyková korektura Josef Šebek
Odpovědný redaktor Jakub Šedivý
Technická redaktorka Lucie Mikešová
Vydalo nakladatelství Fragment v Praze roku 2017 ve společnosti Albatros Media a.s.
se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4, číslo publikace 25372
1. vydání, 2017
Sazbu zhotovilo Grafické a DTP studio Fragment.

České vydání © Albatros Media a.s., 2017
Translation © Dagmar Steidlová, 2017

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí
být rozšiřována bez písemného souhlasu majitelů práv.

www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

ISBN tištěné verze 978-80-253-3300-6 (1. vydání, 2017)
ISBN e-knihy 978-80-253-3409-6 (1. zveřejnění, 2017)

ALBATROS MEDIA a.s.

Petra Maria Schmittová · Christian Dreler

Proč jsou banány zahnuté?

Pohádky pro zvědavé děti

Ilustrace Heike Vogelová

Obsah

Proč jsou banány zahnuté?	6
Proč žížaly nemají nohy?	12
Které zvíře je nejsilnější?	18
Proč letadla dokážou létat?	25
Proč hvězdy svítí?	31
Proč mají někteří lidé tmavou kůži?	40
Proč datla nerozbolí z bušení do stromu hlava?	46
Jak se do moře dostala sůl?	51
Jaké to je, když je člověk starý?	57
Jak se dostává do elektrických zásuvek proud?	65

Proč stromy ztrácejí na podzim listy?	73
Proč mléčné zuby vypadávají?	80
Kam zmizí slunce, zatímco my spíme?	85
Jak se dostanou do sýra díry?	90
Jak se dostávají obrázky do televize?	96
Proč se mohou některé ryby utopit?	102
Proč je nebe modré?	108
Proč některé sny zapomeneme?	115
Kde je vítr, když právě nefouká?	120

Proč jsou banány zahnuté?

Hurá! pomyslel si Tim a popadl Karolínina gameboye, kterého nechala ležet v kuchyni. Karolína ovšem nemá ráda, když si malý brácha bere její věci.

Proto Tim musel pro jistotu vyhodnotit situaci. Nejdřív mrkl na balkon. Trefa! Karolína ležela na lehátku a slunila se.

Tim se zaradoval. Opalování je totiž Karolínina nejnovější a nejoblíbenější zábava. A vydrží u ní klidně i několik hodin. Stejně se hodně změnila od té doby, co nastoupila na gympl. Najednou je docela jiná a dělá ze sebe hrozně chytrou a příšerně dospělou. A Timovi už neřekne jinak než „prcku“.

Sotva však začal Tim hrát, vešla Karolína do kuchyně.

„Okamžitě naval mého gameboye!“ zuřila.

„Prosím, Kájo...“ škemral Tim.

Ale sestru neobměkčil. Musel tedy sáhnout k jiným prostředkům.

„A když vyčistím Bědovi klec?“

Běda je Karolínino morče.

„Smůla! Už je čistá!“ odpověděla Karolína a s chutí se zakousla do banánu. Najednou se zarazila, chvíli si banán prohlížela ze všech stran a pak se zeptala: „Proč jsou vlastně banány zahnuté?“

Tim neměl ponětí.

„Škoda,“ prohlásila Karolína. „Kdybys to věděl, půjčila bych ti gameboye klidně na celý den!“

Taková zlomyslnost! Typická Karolína! Ale tak rychle se Tim nevzdal. „A co když to zjistím?“

„Ty, prcku, bys to chtěl zjistit? No to mě podrž! Nemáš šanci!“

„Vsadíme se?“ zeptal se Tim.

„Klidně!“ odsekla Karolína, hodila slupku do koše na odpadky a nafoukaně odkráčela zpátky k lehátku.

Tim se zamyslel. Jak jen může zjistit, proč je banán zahnutý? Pak si vzpomněl na babičku. Miluje totiž rostliny. Chodí proto často do takové zahrady, kde roste obrovské množství nejrůznějších druhů.

Popadl telefon. Netrvalo dlouho a ohlásila se babička.

„Ahoj, babi. Neměla bys chuť zajít se mnou do té – ehm – botozahrady?“ zeptal se Tim.

„Ach, ahoj, Time, určitě myslíš botanickou zahradu. Od kdy se zajímáš o rostliny?“ zeptala se babička překvapeně.

„Ode dneška,“ přiznal Tim.

„To jsem moc ráda! Už jsem se bála, že jsem jediná z celé rodiny, kdo má rád květiny. Vyzvednu tě za půl hodiny, ano? Brzy nashle!“

Tim přešel k oknu a netrpělivě čekal na babičku. Za žádných okolností se nesmí o jejich domluvě dozvědět Karolína. Babička dorazila před dům ve svém malém autě na minutku přesně. Tim jí okamžitě vyběhl naproti. Po schodech proti němu vycházela maminka s košem prádla.

„Kampak jdeš?“ zeptala se překvapeně.

„Jdu s babičkou do botanické zahrady! Ale je to tajemství. Karolína se to nesmí dozvědět, víš?“

A než mohla maminka cokoli namítnout, Tim už byl za dveřmi.

V botanické zahradě Tim nevycházela z překvapení. Jak byla obrovská! A kolik tu všude stálo skleníků! Pavilon s orchidejemi nebo kaktusy, s palmami nebo vodními rostlinami, africký skleník nebo skleník s užitkovými rostlinami a ještě spousty dalších. Jestlipak se vůbec

Timovi podaří najít v téhle změti rostlin banány?

„Je tu, babi, také nějaký banánový skleník?“ zeptal se.

Babička se musela zasmát. Pak odpověděla: „To určitě ne! Ale proč tě zajímají zrovna banány? Dostal jsi hlad?“

„Ne, to ne,“ vysvětloval Tim. „Ale potřebuju vědět, proč je banán zahnutý!“

Babička se znovu rozesmála. „Tos měl říct, mohla jsem ti to vysvětlit po telefonu! Je to tím, že všechny rostliny rostou za světlem.“

„Ale proč rostou křivě? A ne normálně rovně?“ nechápal pořád Tim.

„Tak víš co? Když už jsme tady, zkusíme najít banánovník a já ti na něm všechno vysvětlím,“ navrhla babička a zamyslela se.

„Ale ve kterém skleníku můžou být?“

„Určitě v africkém!“ vykřikl Tim a už byl na cestě k němu.

V africkém pavilonu byla spousta rostlin, ale banánovník mezi nimi nenašli. Babička se proto nakonec zeptala zahradníka. To byl dobrý nápad, protože se tu samozřejmě dobře vyznal a navíc jim vysvětlil: „Všichni si vždycky myslí, že banánovníky najdou jen v africkém skleníku. A přitom rostou i v Indii, Jižní Americe, Thajsku, na Filipínách, a dokonce i v Číně. A banány, které kupujeme v obchodě, pocházejí většinou z Kanárských ostrovů.“

„A kde tedy banány najdeme?“ ptal se znovu netrpělivě Tim.

„V pavilonu užitkových plodin,“ odpověděl zahradník. „Je hned vedle.“

V tomto pavilonu Tim nevěděl, kam se dívat dřív. Nerostly tu jen banánovníky, ale objevil i kakaovník a kaučukovník, ananas, cukrovou třtinu, bavlník a podzemnici olejnou, která plodí arašídy. Zkrátka všechny možné rostliny, z nichž má člověk nějaký užitek.

A pak Tim objevil banánovníky, stromy vysoké možná šest metrů.

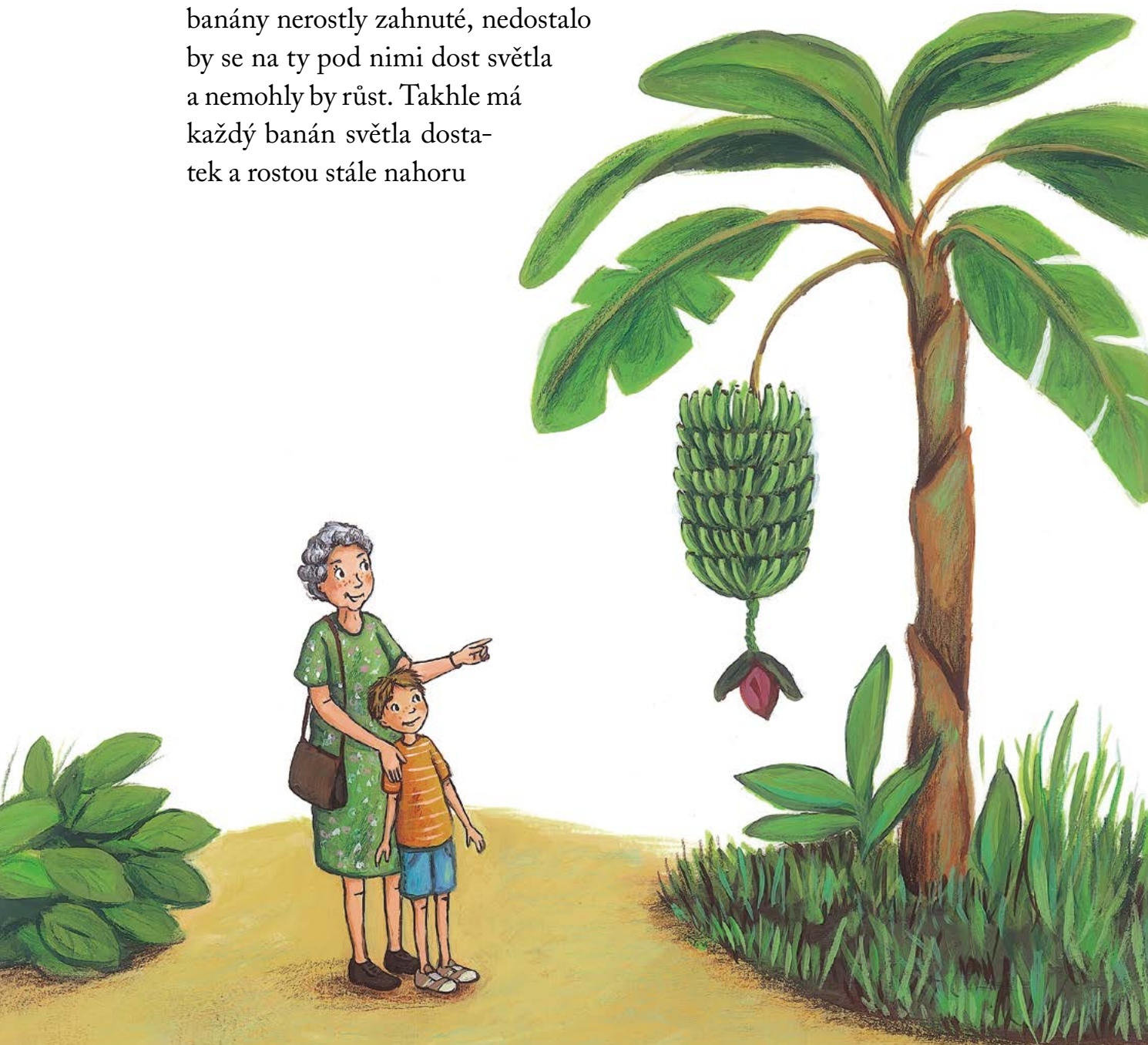
„Ty jo!“ vykřikl Tim ohromeně.

Některé z nich měly květy, z nichž se později vyvinou banány. Na jiných visely mrňavé banánky, které byly ještě docela rovné. A na dalších visely banány velké tak, jak byl Tim zvyklý z obchodu. A tyhle banány byly nahoru zahnuté. Nebyly ale žluté, nýbrž zelené. Ale ať už byly velké

nebo malé, vždycky držely pohromadě v trsech a v každém trsu ještě v jakýchsi věncích. Každý strom jich měl spoustu a všechny se vzájemně překrývaly.

„Vidíš,“ vysvětlovala babička. „Kdyby banány nerostly zahnuté, nedostalo by se na ty pod nimi dost světla a nemohly by růst. Takhle má každý banán světla dostatek a rostou stále nahoru

blíž ke světlu. A proto rostou takhle nakřivo. Ano, ano, banány zkrátka milují slunce!“

„Úplně jako Karolína!“ vyhrkl Tim a zasmál se.

Doma se Karolína nestačila divit, když k ní Tim vtrhl do pokoje a křičel: „Banány jsou zahnuté, protože rostou za světlem!“

„Odkud to víš?“ ptala se Karolína zmateně.

Ale to už Karolína nemusela nutně vědět, proto Tim jen poznamenal: „Ani prckové nemusí být hloupí! A teď bych rád tvého gameboye.“

„Ale jen do zítřka!“ varovala ho Karolína nabroušeně.

„Žádný problém,“ odpověděl Tim.

Protože pozítří už měl beztak v plánu něco mnohem lepšího. Půjde totiž s babičkou znovu do botanické zahrady. A to je o mooooc větší zábava než ten hloupý gameboy!

Proč žížaly nemají nohy?

Maruška vykulila oči. Nejdřív uviděla modrou narozeninovou korunu se zlatými hroty a velkou pětku uprostřed. Vtom si to uvědomila: vždyť má dneska narozeniny! Je jí pět let!

Rychle vyskočila z postele a nasadila si korunu na hlavu. Byla na ni totiž náležitě hrdá, protože si ji sama vyrobila.

V tu chvíli ji do nosu udeřila úžasná vůně. Voní to jako její zamilovaný jablečný koláč! A už se řítí dolů ze schodů. A opravdu! Když seběhla dolů, vyťahovala maminka právě koláč z trouby.

„Jééé, to je bezva! Ten mám moc ráda,“ zvolala Maruška a samou radostí zatleskala. „Všechno nejlepší k narozeninám!“ usmívala se maminka a držela voňavý koláč Marušce pod nosem. Dříve, než si ale stačila ukousnout, maminka ho rychle odtáhla. „Je až na odpoledne, až dorazí tví narozeninový hosté!“

Během chvilky pak maminka vykouzčila několik krásně zabalených dárků k narozeninám. Tatínek odložil své oblíbené noviny a vytáhl zpoza závěsu na okně další dárek, velký a dlouhý.

„Všechno nejlepší k narozeninám,“ popřál Marušce i tatínek.

Maruška doslova září. Tolik dárků! Copak je asi uvnitř? Nejvíc zvědavá byla na ten největší a nejdelší. Jediným škubnutím roztrhla pestrobarevný balicí papír. Objevila se síťka na motýly.

„Jééé, ta je krásná!“ vykřikla nadšeně Maruška. „Teď můžu chytat motýly.“

Pak vybalila i ostatní dárky. V prvním našla lupu a pinzetu. Ve druhém bylo několik speciálních krabiček na hmyz. A ve třetím kniha. Na jejím obalu byly obrázky brouků, housenek a motýlů.

„Je to badatelská sada,“ oznámil tatínek slavnostně.

„Badatelská sada?“ zeptala se Maruška.

„Ano,“ potvrdila maminka. „Díky ní budeš moct chytat hmyz a pořádně zblízka ho prozkoumat. A kdybys nevěděla, o který druh se jedná, můžeš najít radu v téhle knížce.“

„Hurá!“ vykřikla Maruška. Na nic už nečekala a rovnou vyrazila se sítí na motýly na zahradu. Maminka s tatínkem šli za ní s dózami, pinzetou, lupou a knížkou.

Maruška se rozhlédla. Nikde kolem nezahlédla žádného poletujícího motýla. Jediné zvíře, které široko daleko viděla, byl Boris, tlustý černoše-

dý kocour od vedle, který ležel líně na trávníku a vyhříval se na sluníčku.

„No tak se podíváme, co se ti skrývá v kožíšku!“ rozhodla se Maruška a popadla do ruky lupu. Pak začala pečlivě zkoumat Borisovu krásnou hustou srst. Tomu se to velmi zalíbilo a začal hlasitě příst. Marušce se ale na něm bohužel nepodařilo objevit ani blechu, ani klíště. Marušku začalo probírání Borisových chlupů nudit, a než se kocour nadál, byla i s lupou pryč. Sedla si na bobek k záhonu s květinami a začala pátrat nanovo. U kopretin náhle vykřikla: „Júúú! Ten ale vypadá hrozně!“

„Kdopak?“ zajímalo tatínka.

„Pavouk! Koukni! V lupě je strááázně obrovský!“

Tatínek se podíval lupou. „Opravdu!“ souhlasil a prohlížel si pavouka ze všech stran. Najednou už nechtěl dát lupu z ruky. Spustil se na kolena a začal pátrat v zemi. Netrvalo dlouho a objevil žížalu.

„Rychle, podej mi prosím krabičku, než se mi stačí zahrabat,“ zavolal tatínek.

Pro jistotu ji raději rovnou vytáhl opatrně z hlíny. Držel ji mezi dvěma prsty a žížala sebou zmítala na všechny strany.

„Na tohohle našeho kamaráda musíme být velmi opatrní. Žížaly jsou totiž pro zahradu moc užitečné!“ vysvětloval tatínek.

„Jak to?“ zajímalo Marušku.

„Protože žížaly žijí většinu času pod zemí. Bez přestávky kypří hlínu a přitom žerou.“

„A co vlastně žerou?“ zeptala se zvědavě Maruška.

„Zeminu,“ odpověděl tatínek.

„Jéé, fuj, ta se přece nedá jíst,“ otrásla se odporem Maruška a protáhla obličej.

„Žížalám ale chutná. Půda totiž obsahuje spoustu malých částiček rostlin. A z těch právě žížaly žijí. Potom vylučují trus, který obsahuje humus. Díky němu je pak zemina v záhoncích úrodná,“ pokračoval tatínek. „Ale to ještě není všechno! Díky tolika chodbičkám, kterými žížaly pod zemí prolézají, se také báječně kypří půda. A to prospívá rostlinám, protože se tak snáze dostanou k živinám obsaženým v zemi.“

A šup! Žížala přistála v krabici na hmyz, kterou Maruška přinesla.

Tatínek mezitím pokračoval ve zkoumání žížaly lupou. To si Maruška rozhodně nechtěla nechat ujít. Rychle se rozběhla k tatínkovi.

„Kdepak má vlastně oči?“ zeptala se po chvíli.

„Nemá žádné,“ odpověděl tatínek. „Ani je nepotřebuje. Pod zemí je stejně tma jak v pytli. Je to jako s krtkem. Ten žije také většinu času pod zemí a nic nevidí.“

„A kde má pusu?“ zajímalo dále Marušku.

„Ta je tak maličká, že se nedá pouhým okem vidět. Ale pomocí lupy už ten nepatrný otvor zahlédneš.“

„Opravdu!“ žasla Maruška.

„A proč nemá žížala nohy?“ vyptávala se Maruška dál.

„Aby je neměla v dešti mokré a studené,“ odpověděl se smíchem tatínek. Tomu se musela zasmát i Maruška.

Maminka se v duchu také usmívala a řekla: „Kdo má nohy, potřebuje i kostru. A tu žížaly nemají.“

Co je kostra, to Maruška věděla. U její paní doktorky totiž jeden opravdový kostlivec stál. Jmenoval se Charlie. A protože se ho Maruška nebála, směla si s ním potrást rukou.

„Jako třeba Charlie,“ vyhrkla proto.

„Ano, přesně,“ přitakala maminka. „My lidé máme kostru z kostí a páteř, která tělo podpírá a spojuje ho s hlavou a nohama. Taková kostra se nazývá vnitřní, jednoduše proto, že se nachází uvnitř těla. Mají ji lidé, ryby, ptáci, kočky...“

„A Bruno!“ skočila jí do řeči Maruška.

Maminka přikývla. „Existují ale také zvířata,

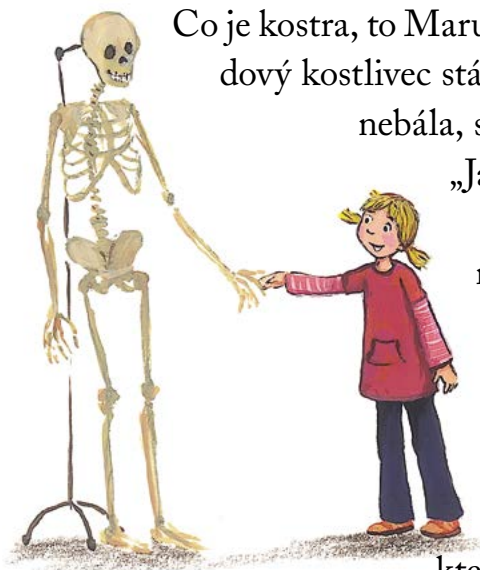
která mají takzvanou vnější kostru. Třeba raci,

hmyz nebo pavouci. Když ale někdo nemá ani vnitřní, ani vnější kostru, nemůže mít ani nohy. Na co by přece byly připevněné, že?“

„Jak se ale dokáže žížala bez nohou pohybovat?“ nechápala

M a r u š k a .

„Pomocí svalů,“ odpověděla maminka a opatrně obrátila dózu s žížalou dnem vzhůru. Žížala přistála v květinovém záhonu. Byla šťastná, že měla zase všude kolem sebe hlínu, a okamžitě se pokusila zmizet. Maruška ji

při tom bedlivě pozorovala. Najednou se žížala natáhla a byla strašně tenká a dlouhá. Hned nato se scvrkla a byla tlustá a krátká. A pokaždé, když to udělala, se o malý kousíček posunula kupředu. A netrvalo dlouho a žížala opět zmizela v zemi.

„Pane jo,“ divila se Maruška. „Ta má ale svaly!“

„Já také,“ naparoval se tatínek a pyšně vypjal bicepsy. „A nemám jen svaly, ale také chytrou hlavu!“ usmíval se. „Protože vím, proč se žížale říká také dešťovka!“

Maruška s maminkou napjatě čekaly, co jim tatínek poví.

„Protože nejčastěji vylézají ze země po dešti. Protože když prší, jsou jejich tunely plné vody. A aby se neutopily, musí při dešti rychle na povrch.“

Teď už Maruška věděla, proč nemají žížaly nohy, a dozvěděla se ještě něco navíc. Dobře že jí tatínek s maminkou darovali k narozeninám batelskou sadu! Zajímavější dárek by si Maruška těžko vymyslela! A kdo ví, co s ním ještě všechno objeví!

